

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС,
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО, ФІНАНСОВЕ ПРАВО**

БЕРЕЗОВСЬКА С. В.,
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри адміністративного
і фінансового права
(Національний університет
«Одеська юридична академія»)

УДК 347.73:34.047:34.05:336.145

**ВПЛИВ ЗМІН ДО БЮДЖЕТНОГО ТА ПОДАТКОВОГО КОДЕКСІВ УКРАЇНИ
НА ЗМІЦНЕННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТІВ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Стаття присвячена аналізу впливу змін до Бюджетного та Податкового кодексів України на зміцнення дохідної частини бюджетів місцевого самоврядування. Визначено позитивні результати цих змін. Встановлено недоліки норм цих кодексів щодо доходів бюджетів місцевого самоврядування, а також запропоновано шляхи усунення цих недоліків та можливі шляхи зміцнення дохідної частини бюджетів місцевого самоврядування та підвищення їх фінансової самостійності.

Ключові слова: зміни, аналіз, дохідна частина, доходи, бюджети місцевого самоврядування, Бюджетний кодекс, Податковий кодекс.

Статья посвящена анализу влияния изменений в Бюджетный и Налоговый кодексы Украины на укрепление доходной части бюджетов местного самоуправления. Определены положительные результаты этих изменений. Установлены недостатки норм этих кодексов в отношении доходов бюджетов местного самоуправления, а также предложены пути устранения этих недостатков и возможные пути укрепления доходной части бюджетов местного самоуправления и повышение их финансовой самостоятельности.

Ключевые слова: изменения, анализ, доходная часть, доходы, бюджеты местного самоуправления, Бюджетный кодекс, Налоговый кодекс.

This article is devoted to the analysis the impact of changes to the budget and tax codes of Ukraine on the strengthening revenue side of local government budgets. Are defined positive results of these changes. Established disadvantages norms of these codes in respect of revenues of local government budgets, and also proposed ways of elimination these deficiencies and possible ways to strengthen revenue side of local government budgets and enhancing their financial independence.

Key words: changes, analysis, revenue side, revenue, budgets of local governments, Budget Code, Tax Code.

Вступ. Бюджети місцевого самоврядування є основою фінансового забезпечення місцевого самоврядування та вирішальним чинником як регіонального розвитку, так і розвитку країни у цілому, адже економічний та соціальний розвиток будь-якої країни значною мірою

залежить від розвитку її території. У зв'язку з цим завжди важливими є питання підвищення рівня фінансової самостійності органів місцевої влади, який значною мірою залежить від достатності доходної частини бюджетів місцевого самоврядування. На теперішній час актуальність таких питань, а також проблеми формування доходів бюджетів місцевого самоврядування, збільшення їх обсягу, а також ефективне їх використання особливо зросла в умовах фінансово-економічної кризи, що нині існує в Україні. Тому важливим є дослідження цих проблем та пошук можливих шляхів їх вирішення.

Питання забезпечення фінансової самостійності бюджетів місцевого самоврядування, їх доходної частини, шляхи підвищення такої самостійності досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці та практики, зокрема: А.Є. Буряченко, О.Д. Василик, Л.К. Воронова, О.М. Горбунова, О.Ю. Грачова, О.Б. Заверуха, М.В. Карасьова, Л.М. Касьяненко, П.О. Кириленко, В.І. Кравченко, М.П. Кучерявенко, І.О. Луніна, О.А. Музика-Стефанчук, А.А. Нечай, О.П. Орлюк та ін. Однак, зважаючи на всі дії органів влади щодо вирішення проблем фінансової самостійності бюджетів місцевого самоврядування, в сфері забезпечення такої самостійності та її законодавчого регулювання, на сьогоднішній день існують певні невирішені питання, які потребують подальшого дослідження та наукового обґрунтування.

Постановка завдання. Здійснення аналізу впливу змін до Бюджетного та Податкового кодексів України у 2014–2015 рр. на зміцнення доходної частини бюджетів місцевого самоврядування, а також визначення проблем фінансової самостійності бюджетів місцевого самоврядування та можливих шляхів їх вирішення.

Результати дослідження. Сформована не так давно та існуюча досі складна економічна та політична ситуація в Україні потребувала та потребує вирішення та певних дій від органів влади як адміністративного, так і правового характеру. Одним з таких дій була спроба органів державної влади шляхом внесення змін до Податкового (далі – ПКУ) та Бюджетного (далі – БКУ) кодексів України у 2014–2015 рр. підвищити фінансову самостійність місцевих бюджетів та розширити повноваження органів місцевого самоврядування щодо власних доходів, а також зміцнити доходну частину бюджетів місцевого самоврядування.

Для визначення характеру та результатів зазначених вище змін, а також їх фактичного впливу на зміцнення доходної частини бюджетів місцевого самоврядування, проаналізуємо ці зміни шляхом порівняльного аналізу правових норм, що регулюють доходну частину бюджетів місцевого самоврядування до змін (до 2015 р.) та після них (з 2015 р.) [1; 2]. Відповідно до проведеного порівняльного аналізу правових норм, результатами змін є:

1. Стосовно Бюджетного кодексу України [1]:

1.1 До 2015 р. БКУ визначав дві групи доходів бюджетів місцевого самоврядування: доходи, які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (ст. 64 БКУ до 2015 р.), та які не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (ст. 69 БКУ до 2015 р.). Після змін в БКУ ці доходи визначаються без врахування обсягу міжбюджетних трансфертів, тобто дані зміни вказують на усунення прямої залежності, яка була раніше, доходів від міжбюджетних трансфертів;

1.2 Що стосується переліку доходів (закріплених та власних) бюджетів місцевого самоврядування, то після змін з 2015 р. [1]:

1) частина доходів залишилася без змін, а саме:

1.1) податкові надходження: а) податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності (100 %) (п. 18 ч. 1 ст. 64; п. 2 ч. 1 ст. 69); б) єдиний податок (п. 20 ч. 1 ст. 64; п. 7 ч. 1 ст. 69); в) збір за місця для паркування транспортних засобів (п. 20–1 ч. 1 ст. 64; п. 7–1 ч. 1 ст. 69); г) туристичний збір (п. 20–2 ч. 1 ст. 64; п. 7–2 ч. 1 ст. 69); д) природоресурсні платежі: 50% рентної плати за спеціальне використання води, що зараховується до міських бюджетів міст Київ та Севастополь користувачами води за місцем її забору (п. 3 ч. 1 ст. 64); плата за використання інших природних ресурсів, що зараховується до міських бюджетів міст Київ та Севастополь (п. 5 ч. 1 ст. 64); 50% рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, що зараховується до міських бюджетів міст Київ та Севастополь (п. 2 ч. 1

ст. 64); рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення; рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (п. 30 ч. 1 ст. 64; п. 3 ч. 1 ст. 69);

1.2) неподаткові надходження: а) державне мито (п. 15 ч. 1 ст. 64; п. 20–2 ч. 1 ст. 69); б) плата за ліцензії та сертифікати (п. 21–28 ч. 1 ст. 64; п. 10–1 ч. 1 ст. 69); в) плата за державну реєстрацію (крім адміністративного збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців), що зараховується до міських бюджетів міст Київ та Севастополь (п. 26 ч. 1 ст. 64); г) плата за розміщення тимчасово вільних коштів відповідних місцевих бюджетів, бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів (п. 31 ч. 1 ст. 64; п. 10 ч. 1 ст. 69); д) кошти від процедури закупівель (п. 40–41 ч. 1 ст. 64; п. 17–18 ч. 1 ст. 69); е) інші доходи, закріплені в п. 37–39, 44 ч. 1 ст. 64; п. 11–13, 21 ч. 1 ст. 69; п. п. 2, 4, 5, 7, 8, 13 ч. 1 ст. 69–1; п. 6 ч. 1 ст. 71 БКУ; міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами, закріплені в п. 9 ч. 1 ст. 69–1; п. 7 ч. 1 ст. 71; п. 1, 4, 6, ч. 2 ст. 101; ст. ст. 104, 105;

2) деякі з доходів були частково змінені, а саме закріплені податкові надходження: а) податок на доходи фізичних осіб: що сплачується на території міст обласного значення (було 75%), на території районів та об'єднаних територіальних громад, окрім міст Київ та Севастополь, зараховується до бюджету таких територій у розмірі 60%; що сплачується на території міста Київ, зараховується до бюджету цього міста у розмірі 40% (було 50%); що сплачується на території міста Севастополь, зараховується до бюджету цього міста у розмірі 100%; крім податку на доходи фізичних осіб від оподаткування пасивних доходів у вигляді процентів (п. 1.1 ч. 1 ст. 64); б) 25% екологічного податку, що сплачується на відповідній території (крім міст Київ та Севастополь) і зараховується до бюджетів міст обласного значення (було 35%), бюджетів об'єднаних територіальних громад, до сільських, селищних, міських бюджетів; 80% екологічного податку, що сплачується на території міст Київ та Севастополь (було 35%) і зараховується до їхніх бюджетів; крім екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк (п. 43 ч. 1 ст. 64; п. 20–4 ч. 1 ст. 69); в) 25% рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату), що зараховується до міських бюджетів міст Київ та Севастополь (було 50%) (п. 4 ч. 1 ст. 64);

3) деякі доходи були скасовані, а саме:

3.1) податкові надходження: а) податок на доходи фізичних осіб, що сплачується на території сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення, зараховується до бюджету таких адміністративно-територіальних одиниць у розмірі 25% (п. 1 ч. 1 ст. 64, ч. 3 ст. 65 БКУ до 2015 р.); б) збір за першу реєстрацію транспортного засобу, що зараховується у розмірі (п. 2 ч. 2 ст. 69 БКУ до 2015 р.); в) плата за землю, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування (п. 4 ч. 1 ст. 69 БКУ до 2015 р.); г) фіксований сільськогосподарський податок, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування (п. 8 ч. 1 ст. 69 БКУ до 2015 р.);

3.2) міжбюджетні трансферти: що надаються з Державного бюджету бюджетам місцевого самоврядування та були передбачені в п. п. 2–1, 12–1 ч. 2 ст. 69; ст. ст. 97, 98, 101, 103, 103-1, 105, 106 БКУ до 2015 р, наприклад: а) дотація вирівнювання (п. 1 ч. 1 ст. 97; ст. 98); б) додаткова дотація на вирівнювання фінансової забезпеченості бюджетів місцевого самоврядування (п. 2 ч. 1 ст. 97 БКУ до 2015 р.) тощо;

4) частина доходів була розширена за рахунок доповнення їх новими доходами, а саме:

4.1) податкові надходження: а) 10% податку на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств державної власності та податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником є міські (міст районного значення), селищні та сільські ради), який зараховується до бюджету міста Київ (п. 17 ч. 1 ст. 64); б) акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів, що зараховується до бюджетів об'єднаних територіальних громад, міських, міст

районного значення, сільських та селищних (п. 16 ч. 1. ст. 64; п. 20–3 ч. 1 ст. 69); в) податок на майно, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування (п. 19 ч. 1. ст. 64; п. 4 ч. 1 ст. 69); г) рентна плата за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення (п. 30 ч. 1 ст. 64; п. 3 ч. 1 ст. 69);

4.2) неподаткові платежі: а) орендна плата за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди місцевими радами, яка зараховується відповідно до бюджетів місцевого самоврядування (п. 32 ч. 1 ст. 64; п. 15 ч. 1 ст. 69); б) плата за надання місцевих гарантій (відповідно до ст. 17 БКУ) (п. 4 ч. 1 ст. 71); в) кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, отримані відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» [3] (п. 4–1 ч. 1 ст. 71); г) 10% коштів від використання (реалізації) частини виробленої продукції, що залишається у власності держави відповідно до угод про розподіл продукції, та/або коштів у вигляді грошового еквівалента такої державної частини продукції (крім коштів від державної частини продукції, виробленої на ділянці надр у межах континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони України), що розподіляються між місцевими бюджетами адміністративно-територіальних одиниць, на території яких знаходиться відповідна ділянка надр, у розмірі 1,5% – до сільського, селищного або міського бюджету (п. 4–2 ч. 1 ст. 71); д) адміністративні штрафи та штрафні санкції за порушення законодавства у сфері виробництва та обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховуються за місцем вчинення порушення (п. 37–1 ч. 1 ст. 64; п. 13–1 ч. 1 ст. 69); е) надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, засновником яких є міські ради (міст районного значення), об'єднані територіальні громади, селищні та сільські ради (п. 29 ч. 1 ст. 64; п. 14 ч. 1 ст. 69); є) кошти від реалізації безхазяйного майна (у тому числі такого, від якого відмовився власник або отримувач), знахідок, спадкового майна (у разі відсутності спадкоємців за заповітом і за законом, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, а також відмови від її прийняття), майна, одержаного територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі (п. 33 ч. 1 ст. 64; п. 20 ч. 1 ст. 69); ж) кошти від відчуження майна, що перебуває в комунальній власності, включаючи кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них (п. 5 ч. 1 ст. 71); з) концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності, засновником яких є міські ради (міст районного значення), об'єднані територіальні громади, селищні та сільські ради (крім концесійних платежів, визначених п. 3 ч. 1 ст. 69–1 БКУ) (п. 34, ч. 1 ст. 64; п. 16, ч. 1 ст. 64); концесійні платежі щодо об'єктів комунальної власності, які мають цільове спрямування згідно із законом) (п. 3 ч. 1 ст. 69–1); и) частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, в порядку, визначеному відповідними місцевими радами (п. 35 ч. 1 ст. 64; п. 9 ч. 1 ст. 69); і) плата за надання інших адміністративних послуг, що справляється за місцем надання послуг (п. 36 ч. 1 ст. 64; п. 20–1, ч. 1 ст. 69); ї) 80% коштів, отриманих підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок бюджетів об'єднаних територіальних громад, міських, міст районного значення, сільських, селищних за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50% коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло (п. 42 ч. 1 ст. 64; п. 19 ч. 1 ст. 69); й) власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок відповідного місцевого бюджету (п. 6 ч. 1 ст. 69–1); к) повернення кредитів: повернення кредитів, наданих з місцевих бюджетів індивідуальним сільським забудовникам (п. 10 ч. 1 ст. 69–1); повернення кредитів, наданих з місцевих бюджетів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, а також пеня і відсотки за користування ними (п. 11 ч. 1 ст. 69–1); кошти від повернення кредитів, наданих з відповідного бюджету, та відсотки, сплачені за користування ними (крім надходжень від кредитів зазначених вище (п. 8 ч. 1 ст. 71); л) місцеві запозичення (п. 9 ч. 1 ст. 71); м) надходження в рамках програм допомоги і грантів міжнародних фінансових організацій та Європейського Союзу (п. 12 ч. 1

ст. 69–1); н) дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є комунальна власність (п. 3 ч. 1 ст. 71);

4.3) у Державному бюджеті України можуть передбачатися такі трансферти місцевим бюджетам (ч. 1 ст. 97): а) базова дотація; б) субвенції на здійснення державних програм соціального захисту (ст. 102); в) додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок надання пільг, встановлених державою (ст. 103); г) субвенція на виконання інвестиційних проектів (ст. 105); д) освітня субвенція (ст. 103–2); е) субвенція на підготовку робітничих кадрів (ст. 103–3); є) медична субвенція (ст. 103–4); ж) субвенція на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру (ст. 103–5); з) субвенція на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження; и) субвенція на проекти ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі на умовах співфінансування (50 %); і) інші додаткові дотації та інші субвенції; кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради (щодо коштів резервного фонду місцевого бюджету в частині витрат бюджету розвитку – за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради) (п. 10 ч. 1 ст. 71).

2. Стосовно Податкового кодексу України щодо місцевих податків і зборів (ст. 10) [2]:

2.1) з 2015 р. було скасовано обов'язкий збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності (пп. 1 п. 2 ст. 10; ст. 267 ПКУ до 2015 р.);

2.2) повністю залишено без змін такі необов'язкові для встановлення на території відповідної адміністративно територіальної одиниці місцеві збори, як: збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір, тобто не змінено ні порядок їх встановлення, ні умови стягнення та справляння;

2.3) було розширено та змінено, а також змінені умови справляння та стягнення таких місцевих податків, як: а) до 2015 р. існував податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, а з 2015 р. цей податок перейменували в податок на майно, розширили його склад та включили до його переліку податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (змінити платника податку, об'єкт оподаткування, ставки та пільгові умови), транспортний податок (новий податок) та плату за землю (змінено статус з загальнодержавного податку на місцевий) (ст. 265); б) єдиний податок: змінено групи платників єдиного податку, умови таких груп, ставки, а також включено до нього таких платників податку, як сільськогосподарські товаровиробники шляхом скасування загальнодержавного фіксованого сільськогосподарського податку.

Висновки. Виходячи з вищезазначеного, порівняльний аналіз норм БКУ і ПКУ до 2015 р. та з 2015 р. дозволив визначити позитивні, на наш погляд, результати змін до цих кодексів: 1) доходи бюджетів місцевого самоврядування не залежать від міжбюджетних трансфертів; 2) введення нових доходів, а також збільшення частки деяких закріплених доходів; 3) переведення до місцевих податків плати за землю; введення нового податку – транспортного податку; розширення об'єкта оподаткування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, шляхом включення до такого об'єкту нежитлового нерухомість; включення до платників єдиного податку сільськогосподарських виробників.

Також слід відмітити, що поряд із розширенням податкових та неподаткових доходів бюджетів місцевого самоврядування відбулося скорочення часток деяких закріплених доходів, скасування доходів, деяких недоліків норм БКУ та ПКУ щодо доходної частини бюджетів місцевого самоврядування залишилися без змін, а деякі недоліки і взагалі виникли вже після змін. Це такі недоліки, на нашу думку, як: 1) скорочення частки деяких податкових надходжень: а) відповідно до змін у БКУ, з 2015 р. частина податку на доходи фізичних осіб для бюджетів міст обласного значення зменшилася з 75% до 60%, для бюджету м. Київ – з 50% до 40%, а для бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення –

з 25% до 0%, тобто питома вага такого податку у бюджетах місцевого самоврядування значно зменшилася, а села, селища, міста районного значення і зовсім його не отримують; б) частина екологічного податку для бюджетів міст обласного значення зменшилася з 35% до 25%; в) частина рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення, що зараховується до міських бюджетів міст Київ та Севастополь, скоротилася з 50% до 25%; 2) залишилася залежність бюджетів від міжбюджетних трансфертів, а також встановлення визначення їх обсягу з врахуванням податкоспроможності відповідної адміністративно-територіальної одиниці; 3) відсутність права органів місцевого самоврядування самостійно визначати ставки місцевих податків, так як такі ставки фіксовано визначенні ПКУ, тобто фактично державою; 4) платники, ставка транспортного податку та об'єкт оподаткування (платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні власні легкові автомобілі, які використовувалися до п'яти років і мають об'єм циліндрів двигуна понад 3 тис. куб.; ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25 тис. грн. за кожен легковий автомобіль (ст. 267 ПКУ)) стосуються невеликого кола платників, і тому надходження його до бюджетів місцевого самоврядування у містах буде незначним, а в селах та селищах взагалі можуть бути відсутні.

Отже, виходячи з вищезазначеного, нам досить важко однозначно говорити про зміцнення дохідної частини бюджетів місцевого самоврядування, так як зміни до БКУ та ПКУ, з однієї сторони, ніби зміцнюють таку частину та підвищують фінансову самостійність бюджетів місцевого самоврядування, а з іншої – гальмують процес децентралізації та погіршують можливості соціально-економічного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, особливо сіл, селищ та міст районного значення.

Тому ми вбачаємо за можливе усунути існуючі недоліки у БКУ та ПКУ, а також ще більше зміцнити дохідну частину бюджетів місцевого самоврядування та підвищити їх фінансову самостійність шляхом таких, на наш погляд, можливих основних шляхів: 1) переведення податку на доходи фізичних осіб з загальнодержавного податку до місцевого, тому що: а) частка цього податку, відповідно до даних звіту про виконання місцевих бюджетів Державної казначейської служби України 2007–2014 рр. [4] у загальному обсязі, як доходів бюджетів місцевого самоврядування, так і податкових надходжень, у порівнянні з їхніми іншими доходами є найбільшою в доходах таких бюджетів, а шляхом вирішення питання зміцнення фінансової самостійності органів місцевого самоврядування є збільшення обсягу доходів бюджетів місцевого самоврядування, яке є можливим у разі отримання цими бюджетами податку на доходи фізичних осіб у 100-відсотковому розмірі, тим більше що на теперішній час закріплена частка у БКУ цього податку за різними адміністративно-територіальними одиницями у більшій мірі є незначна. Так, наприклад, окрім м. Севастополь, який отримує 100% цього податку, усі інші отримують 60% (міста АРК та обласного значення), 40% (м. Київ), 0% (села, селища, міста районного значення) (ст. 64 БКУ). Хоча ці одиниці так само потребують коштів для свого розвитку та повинні розвиватися; в) органи місцевого самоврядування, якщо цей податок буде місцевим, будуть зацікавлені у створенні нових робочих місць, розвитку інфраструктури, адже завдяки цьому буде збільшуватися обсяг даного податку і, як результат, обсяг доходів бюджетів місцевого самоврядування у цілому; б) базуючись на досвіді розвинутих європейських держав, наприклад, Данії, Фінляндії, Швеції та ін., в яких такий податок є місцевим, та частка його у податкових надходженнях місцевих бюджетів коливається у межах від більше 90% – у Данії, 95% – у Фінляндії та майже 100% – у Швеції [5, с. 44]; 2) переведення екологічного податку з загальнодержавного податку до місцевого, тому що якщо він буде місцевим податком, то органи місцевого самоврядування будуть зацікавлені у збереженні навколишнього середовища на своїх адміністративно-територіальних одиницях, а також за умов загрозливої екологічної ситуації в Україні він стане корисним на місцевому рівні, адже зможе стати дієвим інструментом у справі збереження та охорони довкілля і покращання екологічної ситуації у країні, який ефективно реалізовувати та використовувати можуть

тільки органи місцевого самоврядування; 3) зменшення залежності місцевих бюджетів від міжбюджетних трансфертів; 4) встановлення права органів місцевого самоврядування самостійно визначати ставки місцевих податків; 5) змінити ставку транспортного податку та його об'єкт оподаткування (наприклад, шляхом встановлення об'єктом оподаткування не вік та об'єм циліндру двигуна легкового автомобілю, а його вартість), для того щоб збільшити коло платників цього податку і, як результат, – збільшити обсяг надходжень від нього до бюджетів місцевого самоврядування; 6) переведення туристичного збору з ряду зборів, які є необов'язковими для встановлення, до ряду зборів, які є обов'язковими для встановлення (хоча не всі села, селища та міста в Україні є курортними та такими, яких можна віднести до курортних та туристичних), і так як, відповідно до ПКУ, розмір ставки цього збору не є великими (залишити без змін), то сплата його платниками цього збору в усіх адміністративно-територіальних одиницях, в яких є об'єкт оподаткування забезпечить: а) поповнення доходної частини бюджету усіх сіл, селищ та міст; б) буде забезпечувати розвиток туристичної та курортної інфраструктур в адміністративно-територіальних одиницях, в яких її уже сформовано, а також створювати та розвивати її у тих одиницях, в яких така інфраструктура на теперішній час є відсутньою.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17 лютого 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://treasury.gov.ua/main/uk/publishcategory/23608>.
5. Бондарук Т.Г. Зарубіжний досвід використання місцевих податків / Т.Г. Бондарук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 5(84). – С. 42–46.

МОВЧУН О. Г.,

здобувач

(Запорізький національний університет)

УДК 351.754

ПОНЯТТЯ Й ОСОБЛИВОСТІ СЛУЖБОВОГО СПОРУ

У статті досліджено поняття й особливості службового спору. На основі критичного аналізу наукових напрацювань, законодавчої практики сформульовано визначення такого спору як виду публічно-правового спору, предмет якого становить не юридичний конфлікт, а розбіжності суб'єктів службових правовідносин із приводу різного розуміння їхніх прав і обов'язків, а також чинності правових актів індивідуальної дії, нормативних правових актів із питань публічної служби.

Ключові слова: службовий спір, публічно-правовий спір, публічна служба, службові правовідносини.

